

Bizonytalanság Peruban a választási évben

Clara Fernandez Saralegui

DOI: 10.14267/VILPOL2026.04.18

Perut tartós intézményi válság, korrupciós ügyek, társadalmi bizalmatlanság és erős polarizáció jellemzi. A szoros elnökválasztási verseny, az alacsony részvétel, az érvénytelen szavazatok magas aránya és a választási folyamat körüli aggályok tovább mélyítik az instabilitást. Peru helyzetét a pártrendszer széttagozottsága, a regionális konfliktusok és a társadalmi elégedetlenség együttesen határozzák meg.

Peru politikai helyzetét az elmúlt években tartós instabilitás jellemezte. A rövid ideig hivatalban maradó vagy leváltott elnökök, a kongresszus és a végrehajtó hatalom közötti folyamatos konfliktusok, valamint az intézményekkel szembeni mély társadalmi bizalmatlanság egyaránt hozzájárultak a politikai rendszer sérülékenységéhez. A helyzetet tovább súlyosbítja, hogy több, korábbi államfő ellen korrupciós ügyekben indult nyomozás.

Az ország erős politikai feszültségekkel teli időszakot élt át. Az ország Latin-Amerikában is azon államok közé tartozik, ahol több volt elnök ellen is jogi eljárás indult, illetve egyeseket börtönbüntetésre ítélték vagy előzetes letartóztatásba helyeztek. Alejandro Toledót például az Odebrecht-ügyhöz kapcsolódó korrupciós vádak miatt adták ki az Egyesült Államokból, és jelenleg perui börtönben tartják fogva. Pedro Castillo szintén előzetes letartóztatásban van 2022-es leváltása óta, miközben ellene is büntetőeljárás zajlik. Castillo eltávolítását követően Dina Boluarte, az addigi alelnök vette át az államfői tisztséget.

A politikai előzményekhez tartozik Alberto Fujimori esete is, aki emberi jogi jogsértések és korrupció miatt hosszú éveken át börtönben volt. 2023-ban kegyelem útján szabadult, majd 2024-ben elhunyt. A Fujimori név ugyanakkor továbbra is meghatározó a perui politikában: lánya, Keiko Fujimori negyedik alkalommal indult az elnöki posztért. Az április 12-i első fordulóban Fujimori 17,06 százalékot ért el, őt Roberto Sánchez követte 12,04 százalékkal, majd Rafael López Aliaga 11,89 százalékkal. A választás kimenetele így továbbra is nyitott maradt.

A választási folyamat technikai lebonyolítása szintén bizonytalanságokkal terhelt. A Nemzeti Választási Hivatal (ONPE) a jegyzőkönyvek 96,054 százalékának feldolgozásáról számolt be, ami már viszonylag pontos képet ad. Ugyanakkor néhány héttel korábban az ONPE vezetésében is változás történt: Piero Corvetto Salinas intézményvezető lemondását követően Bernardo Juan Pachas Serrano ügyvezető igazgató vette át ideiglenesen a szervezet irányítását.

A közvélemény-kutatási adatok szoros versenyt jeleznek. Az Ipsos előzetes felmérése szerint Keiko Fujimori, a Fuerza Popular jelöltje és Roberto Sánchez, a Juntos por el Perú jelöltje technikai holtversenyben állnak a június 7-i második forduló előtt: mindkettejük támogatottsága 38 százalék körül alakul. Ez arra utal, hogy a választói preferenciák erősen megosztottak, és egyik jelölt sem rendelkezik egyértelmű fölényvel.

Az első forduló egyik legfontosabb tanulsága a választási részvétel és a szavazói bizalom alakulása volt. Több mint 6 millió perui nem vett részt a szavazáson, miközben több mint 3 millió szavazat érvénytelen vagy üres volt. Ez a választási folyamat iránti elégedetlenség, bizalmatlanság és politikai kiábrándultság jelentős mértékére utal. A politikai válságot tovább mélyítik az ország regionális és társadalmi konfliktusai, különösen az Andok déli térségeiben. Az őslakos és vidéki közösségek követelései, a gyakori tüntetések, valamint a bányászathoz és a természeti erőforrásokhoz kapcsolódó feszültségek továbbra is meghatározó elemei a perui közéletnek.

A társadalmi légkört ennek megfelelően nagyfokú instabilitás jellemzi. Az intézményekkel szembeni bizalmatlanság, a közbiztonság romlásával kapcsolatos félelmek, a bűnözés növekedése és a mély politikai polarizáció együttesen alakítják a választási év politikai környezetét. A déli régiókban továbbra is fennállnak a társadalmi konfliktusok, miközben a társadalmi-gazdasági egyenlőtlenségek és a szegénység tartósan növelik az elégedetlenséget.

Összességében Peru instabilitása nem újkéletű jelenség, hanem több éve fennálló politikai és intézményi válság következménye. A pártrendszer széttagoaltsága, a társadalmi polarizáció és az intézményekkel szembeni bizalomvesztés az idő előrehaladtával tovább erősödött. A korábbi választásokhoz hasonlóan most is felmerültek a szabálytalanságokkal és az átláthatóság hiányával kapcsolatos aggályok, amelyek a választási folyamat elhúzódásához is hozzájárultak. Mindezek következtében a választási légkört továbbra is bizonytalanság határozza meg, különösen annak fényében, hogy a voksolást követően több mint egy héttel az eredmények végleges összesítése még nem zárult le.

Források

ONPE (2026). Elección de Fórmula Presidencial. URL: <https://resultadoelectoral.onpe.gob.pe/main/resumen>

IEP (2026). IEP Informe de opinión de marzo II 2026 (Informe completo). URL: <https://estudiosdeopinion.iep.org.pe/wp-content/uploads/2026/04/IEP-Informe-de-opinion-marzo-II-2026-informe-completo.pdf>